

רגעים של משבר-גיל כרוז

יש ידע על NLS-ללקט הקבוצות הפסיכואנליטיות המרכיבות את ה: היפותזה בראייה של המשבר כאחד. ידע אשר אולי יהיה זה מעניין להציג, "המשבר" אודות מכלול המדינות, ובתור שכזה – אופן לכנות בו את הממשי, האדון של זמנו-ממסמי בין. שהאסכולה שלנו מקיפה יכולות ללמד אותנו על מגוון של דרכי זיקה אל הממשי ושוויץ, הנדמית כמי שחומקת מכל, מדינה הנתונה במשבר ללא הפסקה, ישראל בריטניה וקנדה הן, הפכו יוון ואירלנד לסימני המשבר הכלכלי באירופה, המשברים בלגיה היא מקום של משבר, המבשרות של משבר המדעיים והטכנולוגיה וכן, אוקראינה נקטעת בידי משברים של מדינה המתקשה לבסס את עצמה ככזאת, לשוני...הלאה

וכן, המסמן "משבר" מתייחס אטימולוגית לרגע קריטי שבו הדברים מתמוטטים מסמן זה אומץ על-ידי הרפואה מאז ימיו. להכרעה בנוגע להחלטה שנדרש לקבל של היפוקרטס כדי לציין שלב של המחלה שבו הסימפטומים מתבטאים בצורה מצאה בטבעיות את מקומה "משבר" המילה, מאוחר יותר. אלימה והסתננה בקלות לממדים של האחר, ממדים שאנחנו מכנים, בפסיכיאטריה כיום מסמן זה הוא חלק משפת. היסטוריה ומוסר, כלכלה, חברה, פוליטיקה היומיום.

המשבר והזמן

חנה ארנדט מדברת על המשבר כעל נקודת מפגש. למשבר יש זיקה לזמן יש להבין אותה. הנקודה הזאת איננה ההווה [1]. קונפליקטואלית בין העבר לעתיד יותר כפרצה בזמן, המופיעה כאשר נעלמת המסורת שקבעה עד אז מסגרת לממשי הסובייקט. והקואורדינטות הסמליות החדשות של העתיד-לבוא עדיין אינן ידועות חייב אז ליפעול את פעולתו למול הממשי הנדחק לתוך אותו ריק שנוצר במרווח שבין שתי מערכות סמליות

לכן עלינו לתחם את השימוש שאנו עושים. אבל משבר אינו מושג פסיכואנליטי תוך שמירה על החופש שיאפשר לנו לתפוס את המסמן הזה בכל הצורות, בו את נקודת המשען הראשונה שלנו נמצא בהגדרה. הוא מופיע בתרבות שבה המשבר הכלכלי כשהתראיין על, אק-אלן מילר ב-2008'שהעניק ז המילים, יש משבר במובן הפסיכואנליטי כאשר השיח "Marianne למגזין מתבררים פתאום כמי שאינם, המנגנון הסמלי כל, הרוטינה, הטקסים, המספרים משבר הוא ממשי שהותר. ככל העולה על רוחו מסוגלים למתן ממשי העושה הוריקנים לאותם, בתרבות, הוא המקבילה. בלתי ניתן לשליטה, מרסנו חולשתו את, שבאמצעותם הטבע מזכיר למין האנושי מעת לעת את שברירותו אק-אלן מילר מצטט באותה הרוח את ז', במבוא לארוטיקה של הזמן [2]. "הבסיסית האמת, במילים אחרות [3]. "הזמן מביא את האמת לידי משבר" ש, טענתו של דלז בכך היא נבדלת מן הממשי חסר החוק, זה. היא מתנדפת עם הזמן, אינה נצחית העובדה שהזמן מביא את האמת לידי. אפילו לא לזמן, שלא מציית לשום דבר פירושה שהאמת מתחילה להתנווד ברגע מסוים, כאשר היא נלכדת בידי, משבר המשבר מופיע אז כרגע של נתק. ממשי שאין היא יכולה לא לטפל בו ולא לשלוט בו

כאירוע שמחלץ את הסובייקט משגרתו ומצווה עליו לגבש זיקה חדשה, בציר הזמן "של משבר רגעים" לממשי. קשר זה בין המשבר לזמן מביא אותנו לדבר על

היפר משבר

אחרי. לזמן של האדיפוס שייך, המשבר המוצג באופן זה כחתך בציר הזמן האדיפוס, המודל הדיאלקטי הפשוט בין שגרה ובין אירוע הגורם למשבר אינו מספיק "פוסטמודרניזם" לפיכך נטשו הסוציולוגים את המונח. כדי לקרוא את התופעה הפוסטמודרניזם מצטמצם לתיאור ההתפכחות, אכן[4]. לטובת היפרמודרניות הראשונות, שהופיעו בעקבות מלחמת העולם השנייה, בנוגע לקדמה ולהומניזם של אבל כדי לתאר את ההשתנות האיכותית של האדם במשך שלושת. הנאורות זו. "היפר" צורך להוסיף למילה "מודרניות" את התחילית היה, העשורים האחרונים מוסרת בצורה טובה יותר את הרעיון של עודף, של החמרה ושל מרדף חסר מידה כאפקט של השיח הקפיטליסטי a המאפיין את עידן הגעתו לשיא של האובייקט

דהרת האירועים אינה מצטמצמת להאצה פשוטה על ציר הזמן? מה זה אומר באמצעים. הטכנולוגיות המתקדמות מייצרות מעין התכווצות של הזמן והמרחב המרחקים מתבטלים ומשך הזמן מצטמצם, פייסבוק או סקייפ פשוטים כגון שגרה-משבר-הדפוס. והבא כבר מראה את פניו, אך הופיע אירוע. למידיות המעבר בין רגע. לאינסוף השואפת...משבר-משבר-משבר הוחלף בסדרה שגרה הזמן להבין המבט לרגע להסיק מסקנה הוא לעתים מייד, קצר המבטל את

אין מדובר. בתנאים אלה העולם לא פועל עוד בהתאם לתזה של חנה ארנדט שלו. בקונפליקט בין העבר והעתיד, קונפליקט שהסובייקט חווה את הלחץ עוד אך נוסדת. הזמן נלכד ללא הרף בידי ממשי ברצף של רגעי משבר ללא הפוגה ציר האביב הערבי. היא כושלת ומפנה את מקומה לאחרת וכבר, מערכת סמלית כלשהי יותר משלוש ואף על פי כן עברו מאז רק מעט. כבר נראה לנו כמו היסטוריה ישנה כאש בשדה קוצים בסדרה של מדינות, תוך ההתקוממות הזאת התפשטה. שנים בתוך זמן קצר ראינו רודנים נופלים מכיסאם. על הרשתות החברתיות שהיא נשענת והכול משודר בזמן אמת, מורשעים עם או בלי משפט, ומובלים לספסל הנאשמים. לא ראינו בכינונו של סדר חדש בארצות אלה עדיין מאז. בכל מקום בעולם המשברים נמשכים.

משבר הטכניקה

אנו עדים לבהלה, כפי שהוא מכונה, "בריאות הנפש" בשדה הנוגע לנו, שדה במאמר. האוחזת בתשובות הניתנות להופעתם של משברים בתרבות אריק לורן עושה שימוש [5], "והפסיכואנליזה DSM-משבר הפוסט" שכותרתנו את התנועה שהגה פוקו, על מנת לתאר (biopolitique) במושג ביופוליטיקה מחליפה "תנועה זו. המבטלת את הקליניקה לטובת הניהול הרפואי של אוכלוסיות אשר לפנים אפשרה את ניהולן של להמית', זכות' את זכותן של המדינות לענייני (OMS) היועץ האזורי של ארגון הבריאות העולמי 2011-ב. "ההזדהויות בריאות הנפש אישר זאת בהודעה למשתתפי הקונגרס האירופי הראשון [6]. PIPOL5, לפסיכואנליזה

כיום אנו מתגעגעים לזמן שבו החלום של פיקוח חברתי על-ידי המנהל קיבל את במאה העשרים תפסה הטכניקה את מקומו של הידע. תמיכתו מתוך הידע הרפואי הטכניקה אינה שואפת אלא. היא נשלטת על-ידי התענגות, פטיש ללא אדון בהיותה אלא, איננה פרקטיקה בשורת האדון והאידיאל שלו היא. להתפתח כטכניקה אן-קלוד מילנר ז'. התענגות שהאדון נעשה לכלי שלה, בידיעתו או שלא בידיעתו תאי הגזים לא היו האמצעים ליישום, לדבריו. מותח את רעיון עד הקצה האידיאולוגיה הנאצית הייתה עבור הטכניקה, במקום זאת. האידיאולוגיה הנאצית הגזים [7]. ההזדמנות להתפתח באמצעות תאי הגזים

ביטוי של הוא DSM-הגם, האכזריות של אלה עם כל ההבדלים וללא מכל התייחסות שלו 3-מאז שהוא פטר עצמו במהדורה ה. הטכניקה הוא מתיימר להיות א-תאורטי. זה בעצם כמו לומר שהוא מכריז, לפסיכואנליזה הסיווג שלו מבוסס על מדד סטטיסטי של. בגאווה על היותו כפטיש בלי ראש אבל. גורם לנו להאמין כי האובייקט עצמו הוא שמדבר הוא. האובייקט ולא על ידע [8]. האובייקט אינו מדבר – זהו בדיוק

אין, הפרעות המופקות מאותה פרקטיקה של המספר, DSM-להפרעות הנזכרות ב הם. אלו הם סימנים שסביבם מצטופפים המוני גופים אנושיים. חיבור אל הממשי וזו פותחת שווקים, מאפשרים האחדה של האבחנות הקליניות ברחבי העולם אי-ההתאמה הזאת בין, יתר על כן. חדשים לתרופות פסיכותרפיות הנוזוגרפיות מצד אחד ובין הקליניקה מצד אחר, מאפשרת הגדלה של הקטגוריות והתרחבות הגבולות DSM-מספר הפרעות המתווספות לכל מהדורה חדשה של ה נתקפת פאניקה, "כדי לחול על כולם, הטכניקה "משתוללת, לפיכך. של כל הפרעה האגודה, APA-מסווגת ורושמת תרופות באופן מאני, ללא שום עוגן בממשי. ה אינה אלא כלי המאפשר, DSM-שמוציאה לאור את ה, הפסיכיאטרית האמריקנית את השתוללות הטכניקה.

קליניקה של המשבר

כפי שאמרנו, אי-הנחת שבתרבות מראה לנו שהמשברים באים בזה אחר זה. מהם? ההדהודים של משברים בלתי פוסקים אלו, כתופעות של תרבות, אצל הסובייקט בן הכרך של העולם המערבי חשוף ללא הרף למידע קטסטרופלי המגיע מכל קצות העולם, כשם שהוא מגורה בידי אובייקטים היפר-מפתיים המדגדגים את דחפיו הפרוורטיים הפולימורפיים. הסירנות של הפורנוגרפיה הן המצטיינות בעניין זה. של סטיב מקווין היטיב Shame מועקות וצריכה מופרזת נכרכות כאן יחדיו. הסרט הכשלים של הסמלי וצמצום לתאר את אותה דהרה פרועה של ההתענגות, בשל האדם לכדי העליבות של גופו.

הג'וגינג המתמיד של הסובייקט, ממשבר למשבר, מקונטינגנטיות לקונטינגנטיות, מציב אותו בעמדה של עכבר במבוך – של מי שהוא יותר אובייקט המטובע בממשי מסובייקט – במסלול משוגע הנע בין שוק חשמלי לגמול. במקום שלפנים שיח האדון ציוה "לך או שתתפגר", השיח הקפיטליסטי תובעני יותר וכופה על הסובייקט "לרוץ או להתפגר". הצד הנגדי של תנועת ההאצה האינסופית הוא השבריריות של הקשר החברתי והשפלת כל מי שמתקשה לעמוד בקצב הבלתי נסבל הזה. לפיכך, מעבר למבנים הנפשיים, בכפילות הזו של סובייקט שרץ וזה ש"מתפגר", מהדהדת את הבינאריות הקלינית של המאניה והמלנכוליה. המאניה כבריחה קדימה שמחירה בהאצה של המסמן, אשר אינה מעוגנת באובייקט. המלנכוליה – מנת חלקם של

הסובייקטים אשר אינם עומדים עוד במרוץ הזה, נוטשים הכול ומגלמים את האובייקט שנפל מהאחר.

מחקר במישור המבנים הקליניים הוא צו השעה. אגביל את עצמי כאן להצעות אחדות.

מבחינת הפסיכოזה, יהיה זה ללא ספק מעניין להתחיל לחקור את שאלת המשבר ניתוק. כל השלושה הם אופני, החל מהמשולש התפרצות, קריסה (דה-קומפנסציה) משבר, באשר הם טומנים בחובם טלטלה של הסמלי והגחה של ממשי, שלאחריה כינון צורה חדשה של סמלי. אך יש להבחין מן הסתם בין פריצה עקב מפגש עם פריצה עקב פירוק המשלב הדמיוני, קריסה כחזרה של פריצה שכבר, אחד אב אירעה, והניתוק שמצד נטישת הסובייקט בידי האחר.

בנוירוזזה, הסמלי לעולם אינו הרוס כליל. הקרע במסך של הפנטזמה הוא רגע של משבר שיכול להוביל את הסובייקט לאנליזה. הסובייקט אינו מוצא עוד הנאה מההתענגות שלו, והוא חשוף למועקה הנגרמת מהתפרצות האיווי של האחר. לאחר מכן, האנליזה עצמה היא שנוטלת לידיה את המושכות ומייצרת משבר עבור הנוירוטי. בכל הצמתים של האנאליזה, הפירוש, בייחוד זה שמשבש את ההגנה או מפרק אותה, נוטה לייצר משבר המלווה במועקה. ירח הדבש של תחילת אנליזה מוחלף עד מהרה ברקטיפיקציה סובייקטיבית מצדו של האנליטיקאי. נפילתם של העמדה הפאלית ושל האידיאלים גוררת בעקבותיה החרפה של הסימפטומים. הדחתו של הסובייקט ממעמדו אינה בדיוק חגיגה, בכל אופן לא בהתחלה. הנפילה של הסובייקט המונח לידע, והחצייה של הפנטזמה יכולות להיחוות גם כמשבר.

הבה נתעכב בייחוד על מה שמייצר משבר בפרוורסיה. הייתה לנו ההזדמנות לחוות מיני-משבר בעת שחזינו בדמותו של הטרנסווסטיט האוסטרי טום ניווירט, שזכה בשבוע שעבר בפרס הראשון באירוויזיון 2014. שש, קונצ'יטה וורסט המכונה עשרה שנים חלפו מאז שהטרנס-סקסואל הישראלי דנה אינטרנשיונל זכה בפרס זה, אך נדמה שעולם שלם מפריד בין שני הזוכים הללו. בעוד הדמות של דנה אינטרנשיונל משתלבת בקלות בקטגוריה של נשים, עדיין חסר הדמיוני שלנו את קונצ'יטה המשבצת שלתוכה תוכל להיכנס דמות של אישה עם זקן כמו זו של הממשי של ההתענגויות הייחודיות הללו, התובעות הזדהות והכרה, שב ומדביק אותנו, באופן המביא אותנו לידי משבר.

קונצ'יטה אינה מסתירה את ההנאה שהוא או היא מפיקה מהטלטלה שנוצרת באחר. המופע שלו, מילות השיר שלו, הערותיו הפרובוקטיביות והמתגרות מרגע שזכה בפרס הראשון, מאשרים את אופן ההתענגות שלו ומהווים ערעור על הנורמות השמרניות. באוסטריה, חלוקות הדעות בין אנשים, בעיקר מהימין הקיצוני, החשים עלבון מכך שדמות כזאת יכלה לייצג את ארצם מצד אחד, לבין צעירים חדורי תחושת חיים אשר סורגים זקנים מלאכותיים כאות תמיכה בקונצ'יטה וכהזדהות עמו מצד אחר. פוליטיקאים רוסים לא החמיצו את ההזדמנות להוקיע את הניוון האירופי. היה אתם רוצים: זה מן הסתם בבחינת שיגור עקיצה לעבר האוקראינים הנאמנים לקייב זה הפנים של אירופה. כפי שאנו – להיות אירופים, ובכן, הנה לכם, קונצ'יטה וורסט רואים, אם בפסיכוזה ובנוירוזזה המשבר ממקם את עצמו בצד של הסובייקט, בפרוורסיה האחר הוא שנתון במשבר.

לפסיכואנליטיקאי אין שיפוט בעניינים אלו. קונצ'יטה יתקבל בברכה בקליניקה שלו. אך מחוץ לקליניקה, הקונפליקט בין כוחות ההדחקה מצד אחד, המייחלים לכך שדבר התביעה להזדהות חדשות סביב אופני התענגות חדשים מצד אחר, לא יזוז, לבין קונפליקט זה עתיד מן הסתם להתגבר. אין מנוס מכך. לדנה אינטרנשיונל הסתגלנו

מהר מאוד. היא מהווה כיום חלק מהמפה הדמיונית שלנו. גם קונצ'יטה יהפוך לחלק ממנה. שכן אם, כפי שז'אק-אלן מילר אומר, חלק מהעולם עובר פמיניזציה, חלק זה יהפוך לסובלני יותר ויותר לסוג זה של פתרונות אשר בשלב ראשון מופיעים כסינטומטיים רק עבור סובייקטים מסוימים ובשלב שני הופכים לסגנון נפוץ הפרורסיה מביאה את הרוטינה הקונפורמיסטית שלנו לידי משבר ומוליכה את העולם בנתיב האיווי לעבר מיצוי של אפשרויות חדשות, אפילו אם איננו מתייחסים כסובלימציה מוצלחת במישור התרבותי. העימות קונצ'יטה בהכרח למופעים של הזה בין התרבות הקונפורמיסטית והפרורסיה מודגש על-ידי לאקאן בסוף סמינר 6, כאשר הוא קושר את הפרורסיה לסובלימציה: "אנחנו יכולים להניח שמה שמתחולל כפרורסיה משקף, ברמת הסובייקט הלוגי, את המחאה נגד מה שהסובייקט עובר ברמת ההזדהות (...). מצד אחד הקונפורמיזם (...). ומהצד השני הפרורסיה, ככל [9]". שהיא מייצגת ברמת הסובייקט הלוגי את המחאה שמופיעה בממד האיווי הנה כי כן היפוך נוצר. במקום שבו קריאתנו את המשבר יכולה היתה להישמע עד כה כנבואה איומה השואבת את סגנונה מהתנ"ך, הפרורסיה מסייעת לנו למצוא את המשבר בממד העושה אותו ידידותי לפסיכואנליזה. אם המשבר הוא לעתים מקור לדמעה וכאב, הוא בה בעת מעבר הכרחי לקראת המצאה וחידוש המוזכר Marianne זהו תרגום אפשרי למה שאמר ז'אק-אלן מילר בראיון למגזין "לעיל". הפסיכואנליטיקאי הוא ידידו של המשבר

הדחיפות והאקט

הידידות בין הפסיכואנליטיקאי והמשבר אינה אהדה פשוטה לאפקטים משבר אשר *Analyticon*-הושגו על-ידי זה שמוחא ומערער את הקונפורמיזם שבנורמות. אכן, ב שבסוף סמינר 17, לאקאן ממליץ לנו להיות חשדניים כלפי ההתענגות של המוחא, התענגות שהוא משווה לזו של הרווק. "הישמרו", הוא אומר, "מכך שהמוחא לא לקרבה בין הפסיכואנליזה [10]". יהפך לזה שמייצר לעצמו לבד את השוקולד שלו והמשבר יש יסודות מוצקים העוברים דרך ממד הדחיפות וממד האקט, שני תנאים הדרושים למען תהיה היצירה אפשרית, למען ייווצר שינוי עמדה אצל הסובייקט, כדי שהאָחרי לא יהיה כמקודם.

העובדה שנקודת המוצא שלנו היתה משברים בעולם הפוליטי, אל לה להטעות אותנו. את המשבר כידיד של הפסיכואנליזה ואת הדחיפות של האקט שהוא קורא לו אין לקרוא מנקודת המבט של שיח האדון. הפסיכואנליטיקאי אינו איש צוות עזרה ראשונה ואינו כבאי. כמובן, עליו להכיר במצבים החורגים מיכולותיו של הדיבור, כדי להפנות את הסובייקט, בעת הצורך, לשיחים אחרים, בפרט לרפואה: התקפי פאניקה שאינם נרגעים, סכנת התאבדות של סובייקט הסמוך ובטוח שהווייתו חשובה כפסולת, התפרצות דלזיונית עם נטייה למעבר לאקט ללא כל חיבור לאחר, פלישה הלוצינטורית...

מצד האנליטיקאי, קואורדינטות לפעולה אלא שאם אירועים אלו של הטיפול קוראים הדחיפות אשר להן הוא משיב באקט שלו אחרות הן. יש מקום להבחין בין הפעולה [11]. השייכת למשלב של האפשרי לבין האקט הנוצר על רקע הבלתי-אפשרי

אלו נוצרות כאשר [12]. כסובייקטיביות לאקאן אפיין את הדחיפיות בפסיכואנליזה הסובייקט נתקל בטראומה של השפה, ככל שזו מסרבת למובן. הדחיפות שמדובר בה היא מצדו של הסובייקט, וזו דחיפות לומר, במטרה לחרוג מעצמו בתוך האמת נוסחה זו אינה הולמת רק כדי לתאר את הכניסה לאנליזה. היא תואמת [13]. שלו גם את כל רגעי המשבר המתרחשים בטיפול שכבר החל. הסובייקט המונח לידע

דוחף את האנליזנט לפרוש את המסמנים המגיחים מתוך הלא-מודע שלו כאמיתות. זה מה שאנו מכנים הלא-מודע ההעברתי. אך הלה שב ונתפס ברגעי צומת בידי כלומר, מסמן בודד לגמרי "שאינו נושא עוד שום מובן או [14]. הלא-מודע הממשי שאינו מתחבר לשום מסמן אחר, ואשר מתנגד אפוא להפקתה של [15]", פירוש אמת.

לאחר רגעים אלו מופיעה בצורה זו או אחרת התנדנדות בטיפול. במקום שבו אינו יכול לענות כדי לכסות במובן את הופעתו של ממשי, מתבקש אקט. S_2 שום ברגעים אלו האנליטיקאי חייב לעשות את שלו באופן שחציית הגבולות האוטיסטיים של המסמן הבודד לגמרי תישאר בתוך הטיפול בצורה של אמירה נאותה. שאם לא acting out, הסובייקט הוא שיטול על עצמו את יוזמת האקט, אם באמצעות שיישאר קשור לדיבור, אם במעבר לאקט שיפריד אותו מהאחר במחיר של out יציאה מהסצנה ואם, אפילו, בהתפרצות פסיכוטית. רגעים עדינים אלו מופעים לעתים קרובות כמשברים העברתיים. הם נעים מאגיטציה מחוץ לפגישה, אגיטציה שאינה מיטיבה עם הטיפול, ועד לנתק, פשוט כך, מהאנליזה, עבור דרך הופעה של העברה שלילית פחות או יותר עוצמתית, התנתקות מהאנליטיקאי כדי להמשיך את האנליזה במקום אחר וכולי. אבל אם הטיפול נמשך, רגעים אלו יכולים להיות הפוריים ולהתוות באופן את סיום הטיפול, אם האקט מסתיים במעבר של האנליזנט מכולם לאנליטיקאי.

ב-2015, הצעתי לנשיאנו החדש, איב NLS-כפי שהבנתם, בעבור הכנס הבא של הוונדרוויקן את הכותרת: "רגעי משבר". ניסיתי לפתוח כמה דלתות העשויות לרתום אותנו לעבודה על נושא זה. כולי תקווה שהצלחתי לעניין אתכם.

Translated from French by Sergio Myszkin, Gina Bauman, Perla Miglin

revised by Noam Baruch

תרגום מצרפתית: פרלה מיגלין, ג'ינה באומן, סרחיו מישקין
קריאה: נועם ברוך
התרגום נבדק ע"י המחבר

[1] Hannah Arendt, *La crise de la culture*, Gallimard, 1972

[2] La crise financière vue par Jacques-Alain Miller, *Marianne*, 10 octobre

2008 <http://www.departementpsychanalyse.com/documents.aspx?Page=2>

[3] Jacques-Alain Miller, « Introduction à l'érotique du temps », *La Cause freudienne*, n°56

[4] Nicole Aubert, *L'individu hypermoderne*, Toulouse, Eres, 2010

[5] Eric Laurent, "La crise post-DSM et la psychanalyse",

- [6] Matt Muijen, "Message du Conseiller régional de l'OMS pour la Santé mentale – Région Europe", *Mental*, Revue internationale de Psychoanalyse, n° 27/28, septembre 2012.
- [7] Jean-Claude Milner, *Le juif du savoir*, Paris, Grasset et Fasquelle, 2006.
- [8] Jean-Claude Milner, *La politique des choses*, Navarin, Paris, 2005
- [9] Jacques Lacan, Le Séminaire livre VI, *Le désir et son interprétation*, Editions de la Martinière, Le Champ freudien, 2013, pp. 569-570
- [10] Jacques Lacan, Le Séminaire livre XVII, L'envers de la psychanalyse, Paris, Seuil, 1991, p. 229
- [11] Jacques-Alain Miller, « Introduction à l'érotique du temps », p. 81
- [12] Jacques Lacan, « Du sujet enfin en question », *Écrits*, Paris, Seuil, p. 236
- [13] זיאק לאקאן, "הפונקציה והשדה של השפה ושל הדיבור", *Écrits*, 241, עמ' 241, בפסיכואנליזה אין בְּנוֹצֶר דבר המופיע שלא בדחיפות, ואין "עמ' 241, בפסיכואנליזה "בדחיפות דבר שאינו מוליד בדיבור את החריגה ממנה".
- [14] Jacques-Alain Miller, « L'inconscient réel », *Quarto*, n° 88-89, décembre 2006
- [15] Jacques Lacan, « Préface à l'édition anglaise du Séminaire XI », *Autres écrits*, Paris, Seuil, 2001, p. 571